

Posudok

Marek Syrný: *Osobnosti slovenskej politiky v zlomových obdobiach rokov 1938-1949.*
Habilitationárna práca. Strojopis. Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Filozofická fakulta,
Katedra histórie, Banská Bystrica, 2017, 120 s.

Ako autor sám uvádza v abstrakte svojho textu, „habilitačná práca obsahuje súbor piatich publikovaných vedeckých štúdií, ktoré sa zameriavajú na vykreslenie zložitého dejinného vývoja Slovenska a slovenskej politiky od pomníčovského obdobia roku 1938 a prichádzajúcej druhej svetovej vojny, až po etablovanie sa komunistickej totality a vytvorenie opozičnej exilovej Rady slobodného Československa v roku 1949“ (s. 2). Táto vlastná kvalifikácia je celkom vyčerpávajúca a nepotrebuje ďalší výklad. Práca je rozdelená do piatich kapitol, každá tvorí samostatnú štúdiu a vždy sa týka činnosti konkrétneho slovenského politika v zlomovom období. Prvá kapitola sa týka činnosti predvojnového sociálneho demokrata Ivana Markoviča za druhej svetovej vojny (s. 8 – 17), druhá komunistického politika Gustáva Husáka za druhej svetovej vojny a najmä v Slovenskom národnom povstaní (s. 18 – 45), tretia Vavra Šrobára v rokoch tretej republiky (s. 46-63), štvrtá činnosti predvojnového člena Slovenskej národnej strany a povojnového povereníka pre pôdohospodárstvo a pozemkovú reformu Martina Kvetka v tretej republiky (s. 64-80) a posledná počiatku činnosti čelného predstaviteľa Demokratickej strany Jozefa Lettricha v exilu po komunistickom prevrate (s. 81-108).

Štúdie sú napísané so znalosťou veci pri využití odbornej literatúry aj pôvodného archívneho materiálu, hoci pre habilitačnú prácu by som očakával hlbší archívny výskum. Publikované texty prinášajú niektoré nové poznatky zo života a politickej činnosti čelných slovenských politikov rokov 1938 – 1949 a tým sú prínosom pre slovenskú historiografiu najnovších dejín.

Zásadné vecné chyby som v práci nenašiel, no v práci sa vyskytujú niektoré drobné nepresnosti:

Na s. 9 vo veci j popisovaná strata Markovičova slovenského občianstva: Ivan Markovič a Ivan Dérer získali iba prísľub domovského práva v obci Roztoky u Prahy, a na základe tohto prísľubu sa po zložení štátoobčianskej prisahy pred zemským úradom stali štátnymi príslušníkmi protektorátu (okolnosti získania občianstva popisuje Ivan Dérer v úvode k svojej práci Slovenský vývoj a ľudácka zrada, Praha 1946).

Na s. 29 – správny názov strany znel Maďarská strana na Slovensku (Szlovenszkói Magyar Párt; obyčajne sa používal iba skráteneý názov Magyar Párt), nie Magyar Nemzeti Párt (teda: Maďarská národná strana). Na tej istej strane je názov Nemeckej strany uvedený ako Deutsche Parte (miesto Deutsche Partei), čo je zrejme preklep. Hoci sa názov Deutsche Partei skutočne používal, úplný úradný názov strany znel Deutsche Partei in der Slowakei, teda: Nemecká strana na Slovensku (pozri L. Lipták a kol.: Politické strany na Slovensku 1860-1989. Bratislava 1992, s. 231, s. 241).

Na s. 47, pozn. 100 – správna súčasná skratka ústredného archívu ČR je NA ČR (Národní archív ČR), nie SÚA Praha (Státní ústřední archív). Skratka SÚA sa už dlhší čas nepoužíva, v texte zrejme zostala v dôsledku mechanického prevzatia staršieho textu.

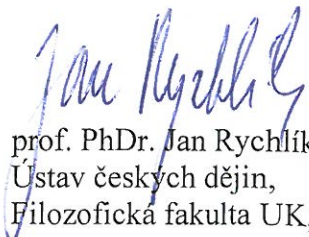
Na s. 80 je veta: „Stačí si len uvedomiť počiatočné pozície, z ktorých sa začínala budovať Demokratická strana. Navzdory prvotnej komunistickéj dominancii, demokrati , demokrati z nej dokázali postupne vybudovať najväčšiu netotalitnú politickú stranu Slovenska a získať v relatívne slobodných povojnových voľbách dve tretiny hlasov slovenských voličov“. Text je zrejme skomolený, lebo v Demokratickej strane predsa nikdy neexistovala dominancia komunistov. Nie je celkom jasné, čo chcel autor povedať: mal na mysli

dominanciu komunistov v Slovenskej národnej rade? Tam ale až do volieb 26. mája 1946 existovala v podstate parita.

Po formálnej stránke mám k práci ešte aj túto pripomienku: prečo je kapitola o Martinu Kvetkovi písaná menším typom písma?

Uvedené pripomienky nie sú zásadného charakteru a neznižujú prínos práce. S obsahom a hodnotením predloženého habilitačného spisu nemám žiadny problém. Netajím sa ale tým, že osobne mám značný problém uznať za habilitačný spis iba súbor piatich štúdií o celkovom rozsahu 114 strán, najmä ak autor sám uvádza na s. 5, že tieto štúdie boli už publikované. No keďže habilitačný poriadok Univerzity Mateja Bela takýto postup pripúšťa, o čom som sa informoval u pána prodekana doc. PhDr. Metra Mičku, PhD., nemám ani ja námietky proti tomu, aby práca bola pripustená pre habilitačné pokračovanie a prácu teda **odporúčam** na prijatie.

V Prahe, 9. januára 2018

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc. Dr. h. c.
Ústav českých dějin,
Filozofická fakulta UK, Praha